

İTHAKİ DÜNYA KLASİKLERİ

JACK LONDON

VAHŞETİN ÇAĞRISI

Çeviren

Dost Körpe

ithaki

1. İLKELLİĞİN İÇİNE

“Kıpraşır eski göçebelik özlemi,
Geleneğin zincirini aşındırır;
Yine içteki yabaniyi
Kış uykusundan uyandırır.”

Buck gazete okumazdı; yoksa sırf kendisinin değil, Puget Sound’dan San Diego’ya kadarki bölgede bulunan, güçlü kaslara ve sıcak tutan uzun tüylere sahip tüm Güney kıyı ovası köpeklerinin suyunun kaynamaya başladığını bilirdi. Ne de olsa, Kuzey Kutbu’nun karanlığında körlemesine arama yapan adamlar sarı bir metal bulmuştu; buharlı gemi ve nakliyat şirketleri de bu keşfi ilan ederek insanları teşvik ettiğinden, binlerce kişi Northland’e** akın ediyordu. Bu kişiler köpek istiyordu, istedikleri köpekler

5

* Amerikalı şair John Myers O’Hara’nın (1870-1944) “Atavizm” adlı şiirinden. –çn

** Alaska ve Kanada. –çn

de iş görebilmelerini sağlayacak güçlü kaslara ve soğuktan koruyacak tüylü posta sahip iri köpeklerdi.

Buck güneşli Santa Clara Vadisi'ndeki büyük bir evde yaşıyordu. Oraya Yargıç Miller'ın mülkü denirdi. Yolun gerisindeydi ve ağaçların ortasında yarı gizli hâldeydi; bu ağaçların arasından bakınca binanın dört yanında uzanan geniş, serin sundurma yer yer görülebilirdi. Bu eve geniş çimenliklerin içinden kıvrılarak uzanan çakıllı bahçe yollarından, uzun kavakların iç içe dallarının altından geçerek yaklaşılabilirdi. Arka taraf, ön taraftan bile daha ferahtı. On kadar seyisle yamağın görev yaptığı büyük ahırlar, hizmetkârların sıra sıra uzanan asmalı kulübeleri, sonu gelmez görünen düzenli müstemilat, üzüm salkımlı uzun çardaklar, yeşil meralar, meyvelikler ve böğürtlen çalılıkları vardı. Bir de artezyen kuyusu için pompalama tesisi ve büyük bir beton tank bulunuyordu ki Yargıç Miller'ın oğulları sabahları bunun içine dalış yapar ve sıcak ikindilerde yüzerek serinlerdi.

Bu büyük malikâne arazisinde de Buck hüküm sürüyordu. Burada doğmuş ve dört yıllık hayatının tamamını burada geçirmişti. Evet, başka köpekler de vardı. Böylesine büyük bir bölgede başka köpekler olmaması mümkün değildi fakat onlar sayılmazdı. Onlar gelip geçiciydi; ya kalabalık köpek kulübelerinde ya da mesela Japon pugu Toots ve tüysüz Meksika köpeği Ysabel gibi evin kuytu-
larında, görülmeden yaşarlardı – evdeki bu tüysüz yaratıkların burunlarını kapıdan çıkardığı veya toprağa ayak bastığı nadirdi. Öte yandan, süpürge ve paspaslarla silahlanmış bir hizmetçi lejyonunun koruması altında, pence-
relerin ardından bakan Toots ile Ysabel'e kesik kesik hav-

layarak dehşetli vaatlerde bulunan, sayıları en az yirmiyi bulan foksteriyerler de mevcuttu.

Fakat Buck ne ev ne de kulübe köpeğiydi. Diyarın tamamı onundu. Yüzme tankına dalış yapar ya da Yargıç'ın oğullarıyla ava çıkardı; Yargıç'ın kızları Mollie ile Alice'e, uzun alacakaranlık vakitlerinde ya da sabahın erken saatlerinde çıktıkları yürüyüşlerde eşlik ederdi; kış gecelerinde kütüphanede, gürül gürül ateşin karşısında, Yargıç'ın ayaklarının dibinde yatarı; Yargıç'ın erkek torunlarını sırtında taşır ya da çimlerde yuvarlar ve çılgınca maceralara atıldıklarında, aşağıdaki ahır alanındaki çeşmeye veya daha da ileriye, çitli otlakların ve böğürtlen çalılıklarının bulunduğu yere gittiklerinde onlara korumalık yapardı. Teriyerlerin arasında haşmet ve azametle dolandır, Toots ile Ysabel'e de hiç yüz vermezdi çünkü kraldı o – Yargıç Miller'ın mülkündeki, sürünen, yürüyen, uçan, insanlar da dahil olmak üzere bütün yaratıkların kralıydı.

Buck'ın babası, yani dev bir St. Bernard olan Elmo, zamanında Yargıç'ın yanından ayrılmazdı; Buck da babasının yolundan gitmek için elinden geleni yapıyordu. Kendisi o kadar iri değildi –yalnızca altmış üç buçuk kiloydu–, ne de olsa annesi Shep bir İskoç çoban köpeğiydi. Yine de altmış üç buçuk kilo, iyi yaşamaktan ve herkesin saygısına sahip olmaktan gelen vakar da eklenince Buck'ın uygun şekilde soylu edası takınabilmesini sağlıyordu. Enikliğinden beri geçen dört yılda doygun bir aristokrat hayatı yaşamıştı; kendiyile epey gurur duyuyordu ve biraz da benmerkezcildi, tıpkı bazı taşralı centilmenlerin soyutlanmışlıkları sebebiyle olabildiği gibi. Fakat sıradan bir şımartılmış ev köpeğine dönüşmemekle kurtarmıştı kendini. Türdeşleri-

le açık havada paylaştığı eğlenceler ve avcılığı yağ bağlamasını önlemiş, kaslarını sertleştirmişti; soğuk duş almak için yarışmasından da anlaşılan su sevgisiyse kuvvet ilacı etkisi görmüş, Buck'ın sağlığını korumasını sağlamıştı.

1987 güzünde, Klondike'ta altın bulunmasıyla birlikte dünyanın dört bir yanından insanların buz gibi Kuzey'e akın etmeye başladığı sırada Buck işte böyle bir köpekti. Fakat Buck gazete okumadığı gibi, bahçıvan yamaklarından Manuel'in arzulanır bir tanış olmadığını da bilmiyordu. Manuel'in tek bir kötü huyu vardı. Çin piyangosu oynamaya bayılırdı. Kumar konusunda da tek bir zaafa sahipti – bir sisteme inanırdı; bu da felakete mahkûmluğunu kesin kılardı. Ne de olsa bir sisteme göre oynamak için para gerekir, bir bahçıvan yamağının aldığı ücretse karısının ve çok sayıda çocuğunun ihtiyaçlarından fazlasını karşılamaya yetmez.

Manuel'in ihanette bulunduğu o unutulmaz gecede Yargıç, Kuru Üzüm Yetiştiricileri Derneği toplantısındaydı. Manuel'in sadece gezintiye çıktıklarını sanan Buck'la birlikte meyvelikten geçerek uzaklaştığını gören olmadı. Trenlerin bayrakla durdurulduğu, College Park denen küçük istasyona gelmelerini de tek bir adam hariç gören olmadı. Bu adam, Manuel'le konuştu ve şingir şingir paralar aralarında el değiştirdi.

Yabancı, “Bi’ malı teslim etmeden önce paketlemek iyi olur,” diye homurdanınca Manuel sağlam bir halatı Buck'ın boynuna, tasmasının altından iki kez dolayıp bağladı.

Manuel, “Büktün mü boğuvirin,” deyince yabancı homurdanarak onayladı hemen.

Buck halatı sessiz bir vakarla kabullenmişti. Aslında onun için sıradışı bir tavidir bu: Fakat tanıdığı insanlara güvenmeyi ve onları kendisinden daha bilge olarak görmeyi öğrenmişti. Ama halatın uçları yabancıların ellerine teslim edilince Buck tehditkârca hırladı. Hoşnutsuzluğunu belli etmişti sadece; gururu sebebiyle de emretmekle aynı şey olarak görüyordu bunu. Fakat boynundaki halat sıkışıp nefesini kesince şaşırır. Birden hiddete kapılarak yabancıların üstüne sıçradı; adam onu yarı yolda karşılayıp boynunun yakınından tuttu ve ustaca döndürerek sırtına atıverdi. Sonra halat amansızca gerildi; Buck öfkeyle çırpınırken ağzından çıkmış dili sallanıyor ve iri göğsü âcizce, hızlı hızlı soluyordu. Hayatında hiç ona bu kadar kötü davranılmamıştı ve hayatında hiç bu kadar kızmamıştı. Fakat giderek gücü tükendi ve gözleri donuklaştı; tren için bayrak indirildiğinde ve iki adam onu yük vagonuna attıklarında da Buck hiçbir şeyin farkında değildi.

Kendine geldiğinde, dilinin acıdığıнын ve bir çeşit taşta sarsıla sarsıla seyahat ettiğinin hayal meyal farkına vardı. Hemzemin geçitten geçen bir lokomotifin boğuk çılgınlığını duyunca, nerede olduğunu anladı. Bir yük vagonunda seyahat etme hissini Yargıç'la yaptığı pek çok yolculuktan biliyordu. Açtığı gözlerinde, kaçırılmış bir kralın dizginsiz öfkesi belirdi. Adam onun boğazına atıldı fakat Buck fazla hızlıydı. Onun elini ısırır, tekrar boğulup bilincini yitirene dek de bırakmadı.

Adam mücadele seslerini duyup gelen bagaj sorumlusuna, parçalanmış elini gizleyerek, “Evet, nöbet geçirdiği oluyor,” dedi. “Patronun köpeği... ‘Frisco’ya götürüyom.

Orda bunları tedavi edebilceğini düşünen acayip iyi bi köpek doktoru varmış.”

Adam San Fransisco sahilindeki bir meyhanenin arkasındaki küçük kulübede, o geceki yolculuğu son derece etkileyici bir dille anlattı.

“O iş için altı üstü elli papel aldım,” diye homurdandı. “Ki bi’ daha peşin bin papele bile yapmam.”

Eli kanlı bir mendille sarmalanmış, pantolonunun sağ bacağı da dizden bileğe kadar yırtılmıştı.

Meyhaneci sertçe, “Diğer herif ne kadar aldı?” diye sordu.

“Yüz,” diye karşılık geldi. “Bi’ *sou*’ bile inmeye razı olmadı yeminle.”

Meyhaneci, “Yüz elli ediyor,” diye hesapladı. “Ama o hayvana değer, salağın teki değilsem eğer.”

Buck’ı kaçıran adam kanlı mendili çözüp yara içindeki eline baktı. “Sudan tiksime gibi bi’ durumum olmazsa...”

Meyhaneci gülerek, “Sen darağacını boylamak için doğmuşsun; ölümün ondan olur,” dedi. “Hadi, yayınmadan önce bir el at bakalım,” diye ekledi.

Sersemlemiş hâldeki, boğazı ve dili dayanılmaz acıyan, boğulmaktan yarı baygın hâlde olan Buck işkencecileriyle mücadeleye kalkıştı. Fakat yere çalınıp defalarca boğuldu, ta ki adamlar onun boynundaki ağır pirinç tasmayı demir testeresiyle keserek çıkarmayı nihayet başarana dek. Sonra halat çıkarıldı ve Buck kafese benzer bir sandığın içine atıldı.

O bezdirici gecenin geri kalanı boyunca orada yatarak, hiddetinin ve incinmiş gururunun bakımıyla ilgilen-

* Düşük değerli bir Fransız madeni parası. —çn

di. Bütün bunların ne anlama geldiğini bulamıyordu bir türlü. Ondan ne istiyordu bu tuhaf adamlar? Neden onu bu daracık sandıkta hapis tutuyorlardı? Sebebini bilmesede de Buck'ın içi sızlıyor, köpek bir felaketin yaklaştığını belli belirsiz seziyordu. Gece esnasında birkaç kez, sandık kapağının takırdayarak açılmasıyla birlikte, Yargıç'ı veya en azından oğlanları görme umuduyla ayağa fırladı. Fakat her seferinde, donyağından bir mumun soluk ve sevimsiz ışığında içeriye, kendisine bakan meyhanecinin iri yüzünü gördü sadece. Ve her seferinde, Buck'ın boğazında titreşen neşeli havlama çarpılarak vahşi bir hırıltıya dönüştü.

Fakat meyhaneci ona ilişmedi, sabahleyin de dört adam gelip sandığı aldılar. Buck bunların yeni işkenceciler olduğuna kanaat getirdi, ne de olsa habis görünen, hırpani ve bakımsız yaratıklardı; Buck parmaklıkların arasından onlara saldırmaya çalıştı hiddetle. Gülmekle ve onu sopalarla dürtmekle yetindiler; Buck hemen bu sopalara dişleriyle hücum etti, ta ki adamların istediğinin tam da bu olduğunu fark edene dek. Ardından somurtkanca uzandı ve sandığın kaldırılıp bir yük arabasına konulmasına ses çıkarmadı. Sonra Buck ve içinde hapsediği sandık elden ele gezmeye başladı. Bir ekspres kargo şubesindeki görevliler onunla ilgilendiler; Buck bir başka yük arabasına yüklendi; çeşitli kutularla paketlerin arasında seyahat ettiği bir kamyon vasıtasıyla bir buharlı feribota götürüldü; feribottan kamyonla indirilip büyük bir demiryolu onarım deposuna sokuldu; son olarak da bir ekspres kargo vagonuna konuldu.

Bu ekspres kargo vagonu iki gün ve gece boyunca çığlık atan lokomotiflerin peşi sıra sürüklendi; Buck da

iki gün ve gece boyunca bir şey yiyip içmedi. O sinirle, ekspres kuryelerin ilk sevme girişimlerine hırlayarak karşılık vermişti; onlar da onu bilinçli olarak kızdırarak misillemede bulunmuşlardı. Titreyerek ve köpükler saçarak kendini parmaklıklara fırlattığında ona güldüler ve onunla alay ettiler. Tiksiniş köpekler gibi hırlayıp havladılar; miyavladılar; kollarını kanat gibi çırpıp horoz misali öttüler. Buck bütün bunların çok aptalca olduğunu biliyordu fakat tam da bu yüzden onuru iyice inciniyor ve öfkesi giderek artıyordu. Açlığı çok umursamıyordu fakat susuzluk yüzünden çektiği ıstırap, gazabını iyice körükleyerek gözü dönmüştük seviyesine çıkarıyordu. Sinirli ve son derece hassas mizaçlıydı; kendisine kötü davranılması yüzünden zaten deliye dönmüşken, susuzluktan şişip kavrulan boğazıyla dilinin acısı onu iyice delirtiyordu.

Bir şeyden memnundu: Boynundaki halat çıkarılmıştı. Halat onlara adil olmayan bir avantaj sağlamıştı fakat artık çıkarılmış olduğundan Buck onlara günlerini gösterecekti. Bir daha asla boynuna halat dolayamayacaklardı. Buck bu konuda kararlıydı. İki gün ve gece boyunca ne yedi ne de içti; işkence içinde geçen bu iki gün ve gece boyunca öyle bir hiddet biriktirdi ki canını sıkacak ilk kişinin vay hâlineydi. Gözleri kan çanağı olmuş, öfkeli bir iblise dönüşmüştü. Öyle değişmişti ki Yargıç bile onu tanıyamazdı; ekspres kuryeler onu Seattle'da trenden indirdiklerinde rahat nefes aldılar.

Dört adam sandığı vagondan ihtiyatla alıp taşıyarak yüksek duvarlı, küçük bir bahçeye götürdü. Kırmızı kazağının boğazı epey sarkık olan iriyarı bir adam dışarı gelip sürücü için makbuz imzaladı. O adamın kendisinin bir

sonraki işkencecisi olduğu içine doğan Buck parmaklıklara vahşice atıldı. Kasvetle gülümseyen adam nacak ve sopa getirdi.

Sürücü, “Onu şimdi dışarı çıkarmayacaksın, değil mi?” diye sordu.

“Tabii ki çıkaracağım,” diye karşılık veren adam sandığı açmak için nacağı aradan soktu.

Sandığı getirmiş olan dört adam ânında çil yavrusu gibi dağıldı, duvarın tepesine sağ salım tünedikten sonra da gösteriyi izlemeye hazırlandı.

Buck parçalanmakta olan tahtaya atılıp dişlerini geçirdi ve onunla boğuşmaya, ileri geri gitmeye başladı. Nacak dışarıda nereye inse Buck içeride oradaydı; dişlerini göstererek hırıliyordu; kırmızı kazaklı sakın adam onu dışarı çıkarmaya ne kadar istekliyse öfkeden gözü dönmüş Buck da çıkmaya o kadar istekliyd.

Adam, Buck’ın geçebileceği kadar bir aralık açınca, “Şimdi, seni kırmızı gözlü şeytan,” dedi. Bir yandan da baltayı elinden bırakıp sopayı sağ eline geçirdi.

Sıçramak için geri çekilen Buck sahiden de kırmızı gözlü bir şeytandı: tüyleri diken dikendi; ağzı köpürüyordu; kan çanağı gözlerinde delice bir parıltı vardı. Altmış üç buçuk kiloluk gövdesiyle, olanca hiddetiyle, iki gün ve gece boyunca bastırdığı duyguların enerjisiyle dosdoğru adamın üstüne atıldı. Havada olduğu sırada tam adamı ısıracakken aldığı bir darbe vücudunu durdurdu ve çenesinin acı verecek kadar sertçe kapanmasına yol açtı. Yere, sırtının ve böğrünün üstüne savruldu. Hayatında daha önce hiç sopa darbesi almadığından neye uğradığını şaşırıyordu. Kısmen havlama, daha çok da çılgın olan

bir sesle dişlerini göstererek tekrar ayağa kalktı ve sıçradı. Tekrar darbe alıp olanca ağırlığıyla yere düştü. Kendisine sopayla vurulduğunun bu kez farkına vardı fakat deliliği ihtiyat nedir bilmiyordu. Buck on kez saldırdı, sopa da on kez saldırıyı durdurup Buck'ı yere serdi.

Buck diğerlerinden daha şiddetli bir darbe alınca, bu kez sürünerek ayağa kalktı; hücum edemeyecek kadar sersemlemişti. Gevşekçe yalpalayarak dolandı; ağzıyla burnundan ve kulaklarından kan akıyordu; güzel postuna sıçramış kanlı salyalar benek benek duruyordu. Sonra adam yaklaşıp kasıtlı bir şekilde, Buck'ın burnuna korkunç bir darbe indirdi. Buck'ın daha önce katlandığı onca acı, bu müthiş ıstırabın yanında hiçti. Neredeyse aslan gibi vahşice kükreyerek tekrar adamın üstüne atıldı. Fakat sopayı sağ elinden sol eline geçiren adam hiç istifini bozmadan Buck'ı çenesinin altından tutup aşağı çekerek geriye doğru döndürüverdi. Buck havada bir buçuk çember çizdikten sonra küt diye yere, başıyla göğsünün üstüne düştü.

Son kez saldırdı. Adam öylesine uzun süredir bilerek ertelediği asıl sert darbeyi indirince bayılan Buck yığıl-verdi.

Duvardaki adamlardan biri şevkle, "Köpekleri hizaya getirmede hiç beceriksiz diil bence," diye haykırdı.

Sürücü arabaya çıkıp atları harekete geçirirken, "Ben her gün, pazarları da iki kez Kayuse* atlarını hizaya getirmeyi yeğlerim," diye karşılık verdi.

Buck'ın bilinci yerine gelse de kuvveti geri gelmedi. Yığıldığı yerde öylece yatıp kırmızı kazaklı adamı izledi.

Adam kendi kendine konuşarak, meyhanecinin san-

* Oregon ve Washington'da yaşayan Kayuse Kızılderilileri. —çn

dık ve içindekilerin sevkياتını onaylayan mektubundan alıntı yaparak, “Buck denince karşılık veriyor,” dedi. Arkadaşça bir sesle, “Eee, Buck... Oğlum,” diye devam etti. “Küçük kavgamızı ettik, yapabileceğimiz en iyi şey de artık bunu geride bırakmak. Sen haddini bilmeyi öğrendin, ben de zaten biliyorum. İyi köpek olursan her şey yolunda gider ve hiç sorun çıkmaz. Kötü köpek olursan dayaktan canını çıkarırım. Anladın mı?”

Adam konuşurken, öylesine acımasızca darbe indirmiş olduğu başı korkusuzca okşadı; tüyleri istemsizce kabarsa da Buck elin dokunuşuna itiraz etmeden katlandı. Adam ona su getirince kana kana içti, ardından birer birer verilen çok sayıda çiğ eti de adamın elinden yedi.

Yenilmişti (bunu biliyordu) fakat boyun eğmemişti. Sopalı bir adama karşı hiç şansı olmadığını nihayet anlamıştı. Bu dersi öğrenmişti, hayatının geri kalanı boyunca da asla unutmadı. O sopa aydınlatıcı olmuştu. Buck’a ilkel kanunun hükümdarlığını tanıtmıştı, Buck da öğrenmek için çaba harcamıştı. Hayatın gerçekleri artık daha acımasız geliyordu; Buck hayatın bu yönüyle ürkmeden yüzleşse de, uykuda olan doğal kurnazlığı harekete geçmiş hâlde yüzleşiyordu aynı zamanda. Günler geçtikçe başka köpekler geldi; bazıları sandık içinde, bazılarıysa halatların ucundaydı; bazıları uysaldı, bazılarıysa tıpkı Buck’ın geldiğinde yaptığı gibi hiddetle havlıyordu; Buck kırmızı kazaklı adamın hâkimiyetine birer birer girmelerini seyretti... O zalimce gösteriyi izledikçe dersini iyice öğreniyordu: Sopalı bir adam kanun koyucuydu; uzlaşılması değilse bile itaat edilmesi şart bir efendiydi. Buck bu uzlaşmama meselesi konusunda asla suçluluk duymadı, her ne kadar dövülmüş